

تاریخچه انتقال خون در ایران

۲۴ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۳:۴۳

اولین انتقال خون انسان به انسان در سال ۱۸۱۸ توسط جیمز بلا ندل انجام شد و در جریان آن به مرد ۳۵ ساله ای که سرطان معده داشت و مشرف به موت بود مقدار کمی خون تزریق شد. وی پس از بهبودی نسبی پس از چند روز در گذشت اولین انتقال خون انسان به انسان در سال ۱۸۱۸ توسط جیمز بلا ندل انجام شد و در جریان آن به مرد ۳۵ ساله ای که سرطان معده داشت و مشرف به موت بود مقدار کمی خون تزریق شد. وی پس از بهبودی نسبی پس از چند روز در گذشت

انتقال خون که امروزه یکی از ضروری ترین اعمال در بیمارستان هاست روزگاری تابو محسوب می شد اما امروزه مردمان بسیاری از کشورها حتی المقدور برای حفظ سلامت خود اقدام به خون دهی می کنند.

در کشور ما وضعیت خون دهی وضعیت مناسبی است و کیفیت خون اهدایی نیز بالاست اما این وضعیت در کشورهای توسعه یافته و صنعتی بهتر است
معمولاً کشورهای پیشرفته اروپایی و آمریکا در این امر پیشتازند ضمن آنکه این کشورها از سیاست های خونی یکپارچه ای برای سلامت خون برخوردارند.
به گزارش سازمان بهداشت جهانی، از ۱۰۷ میلیون واحد خونی که در جهان اهدا شده است حدودی نصف آن در جوامع با درآمد بالا اهدا شده است و این نسبت به سال ۲۰۰۴ رشد ۲۵ درصدی را نشان می دهد.
در جوامع با درآمد کم حدود ۶۵ درصد خون اهدایی به کودکان منتقل می شود اما در جوامع با درآمد بالا بیشتر به افراد بیمار بالای ۶۵ سال.
در کشورهای با درآمد بالا حدوداً ۴۰ نفر در هر هزار نفر در سال خون اهدا می کنند. این میزان در کشورهای درآمد متوسط حدوداً ۱۲.۶ و در کشورهای با درآمد پایین حدود ۴ نفر است.
بر طبق این آمار تنها ۴۱ کشور از ۱۵۰ کشور جهان می توانند از خون اهدا شده پلاسما استخراج و استفاده کنند بقیه کشورها وارد کننده پلاسما هستند.

در کشورهای توسعه یافته و اکثر کشورهای در حال توسعه، بیشترین اهدا کنندگان خون را افراد داوطلبی تشکیل می دهند که در قبال آن پولی دریافت نمی کنند. در کشورهای فقیرتر، افراد معمولاً خون خود را برای انتقال به اعضای خانواده و یا دوستانشان اهدا می کنند. بنابراین انگیزه های مختلفی برای اهدا، شامل انجام عمل خیر، کمک به بهبود خویشاوندان، نیاز مالی و برای استفاده

خود فرد در آینده (اهدای اتولوگ) وجود دارد. از نظر سازمان بهداشت جهانی وجود ۲ درصد اهدا کننده در جامعه قابل قبول است. این آمار در کشور ایران برابر با ۲.۲ درصد است.

برای ترغیب مردم جهان به اهدای خون و افزایش سطح آگاهی آنان، روز ۱۴ ژوئن (۲۴ خرداد) به عنوان روز جهانی اهدا کنندگان خون نام گذاری شده است. سازمان بهداشت جهانی، جامعه بین المللی انتقال خون، اتحادیه بین المللی سازمان اهدا کنندگان خون و فدراسیون بین المللی جمعیت های صلیب سرخ و هلال احمر چهار ارگان جهانی حامی اهدای خون هستند.

تاریخچه انتقال خون در ایران

اولین انتقال خون انسان به انسان در سال ۱۸۱۸ توسط جیمز بلا ندل انجام شد و در جریان آن به مرد ۳۵ ساله ای که سرطان معده داشت و مشرف به موت بود مقدار کمی خون تزریق شد. وی پس از بهبودی نسبی پس از چند روز در گذشت در ایران شاید بحث انتقال خون به سالهای قبل از ۱۳۲۰ برگردد که بصورت پراکنده در برخی بیمارستانها از جمله: ارتش، شرکت نفت، سینا و ... انجام می گرفت و عمدتاً اهدا کنندگان آنها نیز افراد حرفه ای بودند که در قبال دریافت وجه نقد اقدام به اهدای خون می کردند.

اولین بانک خون بصورت رسمی در بیمارستان هزار تخت خوابی سابق تحت نظارت جمعیت شیر و خورشید سرخ مشغول بکار شد و بعد از مدتی به اولین مرکز انتقال خون تبدیل شد. با افزایش بیماران و تنوع بیماریها، نیاز به مشتقات خون نیز ضرورت پیدا کرد همین امر باعث شد که با همکاری دانشگاه تهران و انستیتو پاستور، مرکزی برای تهیه مشتقات خون از قبیل آلبومین تاسیس شود. اولین کار پلاسما فرز نیز به همین زمان بر می گردد. بتدریج تهیه فرآورده های خونی در انتقال خون بیمارستانها صورت گرفت.

اولین مرکز مستقل انتقال خون جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران در تهران خیابان ناصر خسرو جنب مدرسه دارالفنون در تاریخ پانزدهم بهمن ۱۳۴۱ آغاز بکار کرد و این روز را (روز جمع آوری خون) نامگذاری کردند.

در سال ۱۳۵۰ با افزایش جمعیت و نیاز به خون و فرآورده های خونی، ایده تشکیل سازمان انتقال خون مطرح شد و در تاریخ یکم دی ماه ۱۳۵۱ نام سازمان انتقال خون به ثبت رسید و در مورخ نهم مرداد ۱۳۵۳ سازمان انتقال خون ایران بصورت رسمی فعالیت خود را آغاز کرد.

محل اولیه سازمان انتقال خون در خیابان استاد نجات الهی (ویلا سابق) قرار داشت و برای جذب اهدا کنندگان بیشتر از مسئولین، هنرمندان، روحانیون، ورزشکاران، کارمندان و ارتشیان استفاده می شد و چون سازمان با ارتش همکاری نزدیکی داشت واحدهای سیار خود را به مراکز نظامی و پادگان می فرستاد تا خونگیری کنند.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۸ با تصویب هیئت وزیران دولت موقت، سازمان انتقال خون به وزارت بهداشت و بهزیستی واگذار شد.

در سال ۱۳۶۳ در پی تدوین اساسنامه جامع سازمان انتقال خون ایران و تصویب آن توسط مجلس شورای اسلامی، این سازمان به عنوان تنها متولی تامین خون و فرآورده های خونی کشور در زمینه جمع آوری خون معرفی شد.

در سال ۱۳۶۷ علاوه بر آزمایش های HBsAg و VDRL آزمایش غربالگری HIVAb روی خون های جمع آوری شده صورت پذیرفت و در سال ۱۳۷۵ آزمایش HCV بر روی خون های جمع آوری شده در دستور کار قرار گرفت.

با افزایش روز افزون جمعیت و ایجاد مراکز درمانی جدید و مراجعه بیماران شهرستانی به تهران و گسترش فعالیتهای علمی پژوهشی سازمان انتقال خون ایران در سال ۱۳۶۷ اداره کل انتقال خون استان تهران تأسیس و بصورت مستقل و رسمی آغاز بکار کرد و همزمان حذف خون جایگزین را در دستور کار خود قرار داد. همزمان با این اقدامات مراکز انتقال خون در سایر استانهای کشور نیز بتدریج راه اندازی شده و در راستای تامین خون سالم و کافی برای مراکز درمانی در سطح استان ها به فعالیت پرداختند.

میزان خوندهی در ایران در حد متوسط

مردم کشور سالانه ۲ میلیون واحد خون اهدا میکنند، گفت: نسبت آنها به کل جمعیت، ۲۷ به ۱۰۰۰ است که این رقم در خاورمیانه و شرقی مدیترانه نمونه است.

این در حالی است اهدای خون در کشورهای توسعه یافته جهان ۳۵ تا ۴۰ واحد به ۱۰۰۰ نفر بالغ می شود.

اکنون حدود ۱۵۰ هزار لیتر مازاد پلاسما در ایران به کشورهای خارجی صادر می شود و فاکتورهای هفت و هشت انعقادی طی این همکاری ها در خارج از کشور تولید می شوند و دوباره به ایران باز می گردد. خون های اهدایی ایران یکی از سالم ترین خون ها در دنیاست؛ چون چهار آزمایش اجباری بر روی آنان انجام می شود. چهار آزمایش اجباری ایدز، هپاتیت های A و B و نیز سفلیس که از سوی سازمان بهداشت جهانی مشخص شده اند در ایران بر روی خون های اهدایی انجام می شود. امسال میزان اچ. آی. وی است بوده نفر هزار ۱۰۰ در سه ایران در خون اهداکنندگان در (HIV)

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۷۱۳۱/ایران-در-خون-انتقال-تاریخچه/>